

ת"פ 15435/06/15 - מדינת ישראל נגד חווה אוה כהן ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

ת"פ 15435-06-15 מדינת ישראל נ' כהן ישראל
תיק חיצוני: פמז 92/11
בפני כבוד השופט סאב דבור
המאשימה
מדינת ישראל

נגד
הנאשמת
חווה אוה כהן ישראל

נוכחים:

מטעם המאשימה: עו"ד אור לרנר.

מטעם הנאשמת: עורכות הדין סיגל עפרוני ומורן דרורי.

הנאשמת: בעצמה.

גזר דין

מבוא

1. בהתאם להסדר הטיעון כפי שגובש בין הצדדים, חזרה בה הנאשמת מכפירתה, כתב האישום תוקן בשנית כפי המופיע בכתב האישום המתוקן אשר הוגש לתיק בית המשפט ביום 09.05.16 וסומן כא/2, הנאשמת הודתה בעובדות כתב האישום המתוקן והורשעה. באשר לעונש, הוסכם, כי הטיעון לעונש יהיה פתוח, לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן.

עובדות כתב האישום המתוקן

2. כתב האישום כולל שני אישומים; לפי עובדות האישום הראשון, בין השנים 1983-2005, עבדה הנאשמת במועצה המקומית חצור הגלילית (להלן: "המועצה") תחילה כמנהלת חשבונות ומאז שנת 2000 כגזברית המועצה. בתפקידה זה, היתה הנאשמת "עובדת ציבור" כהגדרת החוק. במסגרת עבודתה היא נהנתה מאמון מלא מצד הממונים עליה.

3. במועדים שיפורטו להלן, ניצלה הנאשמת את תפקידה ואת האמון שניתן בה כדי להעביר במרמה תשלומים בסך כולל של 110,000 ₪ מהמועצה לחשבונות הבנק שבבעלותה או בבעלות בני משפחתה, כמפורט להלן.
4. מתוקף תפקידה, לנאשמת היתה גישה להמחאות ריקות של המועצה, אשר נחתמו מראש על ידי מורשי חתימה, אך לא מולא בהם סכום (להלן: "ההמחאות הריקות"). ביום 13.05.03 עשתה הנאשמת שימוש בהמחאה ריקה, הוסיפה ורשמה על גביה סכום בסך של 50,000 ₪ והפקידה אותה במרמה בחשבון הבנק של אביה, יוסף כהן. הנאשמת סיפרה לאביה שמדובר בכספי קרן השתלמות ודאגה שאביה יעביר אליה את הסכום הנ"ל לאחר מכן. הסכום הנ"ל הועבר לחשבונה של הנאשמת ביום 18.05.03.
5. בנוסף, באמצעות המחאות ריקות, העבירה הנאשמת לחשבון שלה בבנק לאומי לישראל בע"מ סך של 60,000 ₪; ואת זאת היא עשתה ביום 26.01.03.
6. לאחר מכן, במטרה להסוות את מעשיה ולהקשות על גילויים, דאגה הנאשמת לשנות את הרישום בספרי המועצה, כך שהעברות אלו לא יופיעו ברישומי המועצה או שיופיעו בכסות אחרת.
7. באמצעות העברת הכספים לחשבונותיה השונים ושינוי רישומי המועצה בדיעבד, עשתה הנאשמת פעולה ברכוש שמקורו בעבירה המנויה בתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון התש"ס - 2000, בשווי כולל של 110,000 ₪, במטרה להסתיר את זהות בעלי הזכויות ברכוש, את מיקומו ואת תנועותיו.
8. במעשיה המתוארים לעיל, גנבה הנאשמת, בהיותה עובדת ציבור, דבר שהוא נכס המדינה שהגיע אליה מכוח עבודתה וערכו עולה על אלף ₪; בהיותה עובדת ציבור עשתה במילוי תפקידה מעשה מרמה הפוגע בציבור; עשתה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי; עשתה פעולה ברכוש אסור שמקורו בעבירות מרמה במטרה להסוות את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו ואת תנועותיו.
9. אי לכך ומכוח אישום זה, יוחסו לה ביצוע עבירות אלה: **גניבה בידי עובד ציבור**, עבירה לפי סעיף 383(א)(1)(2) + 390 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") (מספר עבירות); **מרמה והפרת אמונים**, עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין (מספר עבירות); **שיבוש מהלכי משפט**, עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין (מספר עבירות) וכן, עבירה של **הלבנת הון**, עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000.
10. מכוח עובדות האישום השני, החל מחודש מאי 2005, ולמשך מספר חודשים, לאחר פיטוריה מהמועצה, עבדה הנאשמת כמנהלת חשבונות במפעל "רהיטי צחר" שבחצור הגלילית (להלן: "המפעל"). בתוקף תפקידה זה, היתה לנאשמת גישה להמחאות ריקות של המפעל.

11. במהלך התקופה, עשתה הנאשמת שימוש בשתי המחאות ריקות של המפעל בסך 10,000 ₪ כל אחת, שאותן הפקידה בחשבון הבנק שלה, אך רק אחת מהן כובדה ונפרעה לחשבונה.
12. במעשיה המתוארים לעיל, גנבה הנאשמת דבר שהוא נכס מעבידה וערכו עולה על אלף ₪ וניסתה לעשות זאת בהזדמנות נוספת.
13. מכוח אישום זה, יוחסו לה עבירות שעניינן: גניבה בידי עובד, עבירה לפי סעיף 383(א)(1)(2) + סעיף 391 לחוק העונשין בנוסף לעבירה של ניסיון לגניבה בידי עובד.

תסקיר שירות המבחן

14. מתסקיר שירות המבחן אשר הונח על שולחני עולה, כי עניין לנו בנאשמת בת 54 גרושה, אמא לילד בן 33, עובדת כ- 10 שנים כמנהלת חנות תכשיטים של חברת "גראס". הנאשמת הציגה בפני שירות המבחן מכתבי הערכה ממנהליה על תפקודה כמנהלת.
15. הנאשמת סיימה 12 שנות לימוד, לא שירתה שרות צבאי, הציגה תעודות מהן עולה, כי היא בעלת תואר ראשון במנהל עסקים מאוניברסיטת דרבי, בעלת תעודת מקצוע הנהלת חשבונות וחשבי שכן ותעודת הנהלת חשבונות ממכללת תל חי. התסקיר מפרט את נסיבות חייה ואת הקשיים אותם חוותה הן בילדותה והן במהלך חיי נישואיה. לדבריה, בשל האירועים הקשים שחוותה בצעירותה, נטלה לאורך השנים טיפול תרופתי נוגד חרדה ודיכאון וקשיי שינה וגילתה נטייה לאובדנות.
16. אין לחובתה של הנאשמת הרשעות קודמות.
17. בהתייחסותה לרקע העבירות, מסרה, כי בינה לבין מעסיקה התנהלה מערכת יחסים רומנטית כשבחוויתה הוא ניצל את מצבה הרגשי והשברירי והציע לה תמיכה. בהתייחסה לעבירות עצמן, מסרה, כי אלה בוצעו על רקע מצוקה כלכלית ומצב נפשי שברירי שלא סייע בידה לעמוד בפיתוי. עוד ציינה, כי גם לאחר מספר שנים, לא הצליחה לאזור כוחות על מנת לעלות על המסלול הנכון, זאת על אף שהוטרדה ממעשיה. הנאשמת הציגה מסמכים מהם עולה כי הצליחה להשיב סכום של כ- 90,000 ₪. הנאשמת הביעה חרטה על מעשיה ונכונות לקבל על עצמה את ההשלכות והאחריות לכך.

18. עוד עולה מהתסקיר, כי הנאשמת עברה תהליכים טיפוליים קודמים מהם הפיקה תועלת. שירות המבחן התרשם מצורך משמעותי בדבר שילוב הנאשמת במסגרת טיפולית ואף גובשה עבורה תכנית מתאימה. בשל העדר יציבות נפשית והצפה רגשית, הופנתה למרפאה לבריאות הנפש ושם אובחנה כסובלת מהפרעת דיכאון וחרדה ויתכן גם מהפרעת PTSD על רקע אירועים טראומטיים מעברה. עוד עולה, כי

נדרש טיפול תרופתי בתרופות נוגדות דיכאון וחרדה ומעקב, אחת לחודש. כן, הנאשמת הופנתה לגורמי הרווחה לצורך מעקב וטיפול תמיכתי.

19. הנאשמת מגלה יציבות תעסוקתית, מתמודדת לאורך השנים עם מצב רגשי ונפשי מורכב. שירות המבחן התרשם, כי לאור התמודדות משפחתה עם דחק וקשיי הגירה, הוריה לא היו זמינים לצרכיה הרגשיים כשברקע הייתה קורבן לפגיעות מיניות מקרוב משפחתה ובהמשך תולדה למערכות יחסים פוגעניות שניהלה, פיתחה בעיות נפשיות שהשפיעו על בחירות לקויות שעשתה בהיבטים שונים בחייה ביניהם מערכות יחסים, התנהלות כלכלית בעייתית, קושי במתן אמון וקושי בקבלת סיוע למען התמודדות אפקטיבית עם בעיותיה. שירות המבחן התרשם, כי ברקע לביצוע העבירות דכאן עומדות נסיבות חייה המורכבות, קשייה בקבלת עזרה והבדירות המשפחתית והחברתית בה היתה מצויה. להערכת שירות המבחן, ביצוע העבירות משקף קשיים אלו לצד נטייתה למציאת פתרונות שולים לקשיים עמם מתמודדת.

20. בבחינת גורמי הסיכון, התייחס שירות המבחן, לחומרת העבירות, היקפן והסתרתן לאורך תקופה ארוכה, לחזרתיות במעשי-עבירה אלו לאורך תקופה, לקושי בנטילת אחריות מלאה על ביצוען, לעומס הנפשי והרגשי בו היא מצויה שחוסם את יכולתה להתבונן באופן ביקורתי על דפוסי התנהלותה המתוארים.

21. גורמי הסיכון לשיקום, באים לידי ביטוי בכך שעניין לנו בנאשמת נעדרת עבר פלילי ובזמן שחלף מאז בוצעו העבירות וכן בהעדר קיומם של תיקים נוספים שנפתחו לנאשמת בעשור האחרון. כן, הנאשמת ביטאה רצון ליטול חלק בהליך הטיפול ולשפר את מצבה. היא מגלה, לאורך השנים, יציבות במסגרות תעסוקה. כמו כן, אין אינדיקציה לשימוש בחומרים ממכרים. שוב, יודגש, כי הנאשמת שיתפה פעולה עם שירות המבחן.

22. לאור מוטיבציה שעלתה לקחת חלק בטיפול והתרשמות שירות המבחן בדבר מחויבות להליך טיפול ארוך ומשמעותי, הומלץ על העמדתה של הנאשמת בצו מבחן למשך שנה וחצי במהלכו תיטול חלק בקבוצת נשים עוברות חוק וכן, יהא ניתן לעקוב אחר הטיפול הנפשי שמקבלת במרפאה לבריאות הנפש לצורך שילובה בהמשך בטיפול לנפגעות תקיפה מינית.

23. לצד זאת, ובהתחשב בעברה הפלילי הנקי, קשייה הכלכליים וההערכה כי פחת הסיכון באשר להישנות ביצוע עבירות, סבור שירות המבחן כי במידה ויוטל עונש מאסר יש מקום להורות על ריצויו בדרך של עבודות שירות.

שירות המבחן חזר על אותה המלצה גם במסגרת תסקיר נוסף ומשלים. מהתסקיר המשלים עולה, כי הנאשמת השתלבה בטיפול בקבוצת נשים עוברות חוק בשירות המבחן ומאז, התמידה בהגעה למפגשים

במסגרתם אף לקחה חלק פעיל בעיבוד תכנים וגילתה מחויבות להליך הטיפול והפגינה מוטיבציה גבוהה באשר לעיצוב דפוסי התנהגותה הבעייתיים.

חוות דעת הממונה על עבודות שירות

24. כהמלצת שירות המבחן, הופנתה הנאשמת לממונה על עבודות שירות לבחינת התאמתה לביצוע עבודות שירות.

מחוות דעת הממונה עולה, כי הנאשמת לא נמצאה כשירה באופן טוטאלי לביצוע עבודות שירות ומשום כך, לא נמצא מקום להשמטה, זאת נוכח חוות דעת פסיכיאטרית בעניינה אשר הוגשה לממונה ונבחנה על ידי רופא שב"ס. חוות הדעת השניה מטעם הממונה על עבודות השרות חזרה על אותן מסקנות שצינו בחוות הדעת הראשונה, כך, שבשורה התחתונה קבע הממונה, גם בחוות דעתו השנייה, כי הנאשמת אינה כשרה לביצוע עבודות שירות.

הנאשמת הופנתה שוב לממונה על עבודות שירות, ולאחר שצירפה מסמכים וחוות דעת מרופא פסיכיאטר, הוגשה חוות דעת חיובית בה נקבע, כי נמצאת מתאימה לביצוע עבודות שירות והומלץ על השמטה באתר "יד לשריון" בלטרון, בית שמש.

טיעוני הצדדים לעונש

25. בטיעוניה לעונש, הדגישה המאשימה את חומרת המעשים, את הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה לצד מדיניות הענישה הנוהגת וביקשה לקבוע מתחם הולם, ביחס לאישום הראשון כנע בין 18 לבין 48 חודשי מאסר בפועל, ובאישום השני, מ-6 עד 24 חודשי מאסר, הכל לצד ענישה נלווית. את העונש המתאים למידותיה של הנאשמת ביקשה המאשימה למקם באמצע המתחם כך שהעונש הכולל בגין מעשיה בשני האישומים, לא יפחת משנתיים מאסר בפועל, מאסר מותנה מרתיע וקנס הולם.

במסגרת טיעוניה התייחסה המאשימה לשיקולים לקולה ולחומרה והדגישה, בין היתר, את הצורך בהרתעת הרבים. עוד הוסיפה בצינה, כי חשיפת מעשי הנאשמת לא היתה תולדה לרצונה הטוב של הנאשמת או חרטתה, אם כי תולדה של הליך בירור שהחל במשרדי הממונה על השכר במשרד האוצר.

באשר לשאלת חלוק הזמן, לדידה, אכן עבר זמן רב מאז ביצוע העבירות. אולם, יש לזכור שמדובר בעבירות שגיליון קשה ואלמלא התגלו במקרה אין לדעת אם היו נחשפות וכי, חקירת תלונתה של הנאשמת ביחס לעבירות מין תרמה לכך.

המאשימה העלתה עוד טיעונים ואף צירפה טבלה ביחס לענישה הנהוגה במקרים של גניבה בידי עובד ציבור בסכומים שונים.

26. הסניגורית המלומדת הגישה טיעונים בכתב בצירוף פסיקה (נ/1). לדידה, הרף התחתון של המתחם עומד, לכל היותר, על מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות (צורפה פסיקה).

על פי גישת ההגנה, בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובעיקר באשר להשפעתן על חומרת העבירה ואשמתה של הנאשמת. במקרה דנן, מתוך סך של 110,000 ₪, השיבה הנאשמת כמעט את מלוא הסכום. כן, יש לתת משקל לסיבות אשר הביאו אותה לביצוע העבירות שמתבטאות במצוקה כלכלית קשה, בנוסף למצב נפשי מורכב, על רקע נסיבות חייה.

בגזירת העונש המתאים, ביקשה ב"כ הנאשמת ליחס משקל לפגיעה הצפויה בנאשמת שכן, הטלת מאסר עלולה להשפיע במישרין על מצבה הנפשי והכלכלי.

הנאשמת הודתה, לקחה אחריות, הביעה חרטה, נרתמה להליך טיפולי והיא משתפת פעולה באופן מלא עם רשויות האכיפה. הנאשמת פעלה ועודנה פועלת למען תיקון תוצאות מעשה-העבירה והצליחה, עד כה, להחזיר חלק נכבד מהסכום.

הסניגורית ביקשה גם להתייחס לנסיבות חיים קשות אשר היתה להן השפעה על ביצוע העבירה וכן, לעובדה, כי אין לחובת הנאשמת הרשעות קודמות.

עוד ציינה, כי מועד ביצוע העבירה והתנהלות רשויות האכיפה במשך שנים הינם פרמטרים שבכוחם להשפיע על קביעת העונש בתוך המתחם. העבירות בוצעו בשנת 2003 ו-2005; החקירה הסתיימה בשנת 2010 ורק בשנת 2015 הוגש כתב אישום - ומשכך לחלוף הזמן יש לייחס משקל מכריע. הטענה, כי העיכוב הינו תוצאה של התלונות על עבירות מין אינה ראויה להישמע ועצם היותה של הנאשמת מתלוננת אין בו כדי להצדיק את עינוי הדין שנגרם לנאשמת.

הסניגורית ביקשה גם להדגיש את נושא השיקום וזאת על-ידי חריגה ממתחם העונש משיקול זה. לטעמה, לא בכדי שירות המבחן מצא לנכון להפנות את הנאשמת לאבחון של מרפאה לבריאות הנפש, וזאת על רקע מצב נפשי קשה וחריג במיוחד.

הנאשמת עובדת מזה למעלה מ-10 שנים כמנהלת חנות תכשיטים ואין כל אינדיקציה לחזרתיות על מעשי-עבירה. למעשה, הנאשמת החלה בתהליך טיפולי והיא שולבה בקבוצה לנשים עוברות חוק ובמקביל הינה מטופלת מבחינה נפשית ואמורה להתחיל טיפול במסגרות של קורבנות עבירות מין. שליחתה של הנאשמת

למאסר בפועל אף בדרך של עבודות שירות תפגע בה קשות שכן, אין לה כל תמיכה ו/או משפחה; מכאן, היא עלולה לאבד את מקום פרנסתה.

בעניינה של הנאשמת כאן, יהא זה מוצדק וראוי בחלוף 12-13 שנים מאז ביצוע העבירות ולאחר שפרעה את מרבית חובה לחברה, לסייע בידה לחזור למעגל חיים רגיל.

לגישת ההגנה, ראוי לציין את תזכיר חוק העונשין בדבר הבניית שיקול דעת בענישה (תיקונים שונים), אשר מצוי בהליכי חקיקה ומתייחס, בין היתר, לאפשרות לסטות ממתחם העונש לא רק מטעמי שיקום אלא גם מטעמי צדק.

מכאן, עתרה הנאשמת להסתפק בנסיבות העניין בהטלת עונש מאסר קצר ככל הניתן אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות; בנוסף לצו מבחן על פי המלצת שירות המבחן.

דין

27. כידוע, העיקרון המנחה בענישה הינו עיקרון ההלימה. קרי, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. עיקרון זה מבטא למעשה את עיקרון הגמול ונותן משקל בכורה לעיקרון זה בהשוואה למשקלם של שיקולי המניעה, ההרתעה והשיקום שבענישה.

בקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לעקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

מתחם העונש ההולם

28. ראשית אציין, כי מכוח סעיף 40ג' לחוק העונשין שכתרתו "ריבוי עבירות", יש לקבוע מספר מתחמי ענישה בגין העבירות והאישומים השונים המיוחסים לנאשמת. כך מורה לשון הסעיף:

(א) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג' (א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע.

(ב) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג' (א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר

בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם.

(ג) בגזירת העונש לפי סעיף זה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר - לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת."

29. במקרה דנן, נכון יהא לקבוע מתחם ענישה בגין כל אחד משני האישומים וזאת מכוח הוראות סעיף 40ג' לחוק העונשין הנ"ל. בסופו של יום, בשים לב לסוג העבירות המיוחסות, הדמיון הקיים ביניהן, שיטת הפעולה הדומה ומהות העבירות, ניתן יהא, לטעמי, לקבוע עונש מתאים כולל אחד.

30. אשר לערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירות; מדובר בעבירות חמורות החותרות תחת אמון הציבור הרחב ברשויות הציבור ובעובדיו הממלאים את תפקידם למען טובת הכלל.

במסגרת ע"פ 9112/11 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) 13.12.12, נפסק כך:

"באשר לעבירה של גניבה בידי עובד ציבור, חומרתה נובעת הן מעצם הפגיעה בערך הנוגע להגנה על הרכוש, הן מעצם הפגיעה בערך הנוגע להגנה על יחסי האמון (.....) מאותה פריזמה ניתן אף להשקיף על העבירה של הפרת אמונים שהערך העומד בבסיסה מחייב הטלת עונשים מרתיעים על מנת לשמור על טוהר המידות בשירות הציבורי, החל מבעלי תפקידים זוטרים וכלה בבכירים העובדים ומשרתים בשירות המדינה".

עבירת הגניבה בכלל ועבירת הגניבה בידי עובד ציבור בפרט, יש בה, מלבד הפגיעה בזכות החזקה ובזכות הקניין של האחר שהינה זכות יסוד, גם פגיעה באמון והפרת חובת הנאמנות; עבירת המרמה והפרת האימונים, כאמור לעיל, יש בה פגיעה באמון הציבורי בטוהר המידות, יושר ותקינות. העבירה של שיבוש מהלכי חקירה, יש בה פגיעה ביכולת להגיע לחקר האמת ואיסוף ראיות. לגבי העבירה של הלבנת הון, הערך החברתי המוגן הינו הגנה על כספי הציבור ויכולת המעקב והביקורת של המדינה, זאת לצד ההגנה על אלה המשיגים את כספם בדרכי יושר.

31. בחינת מידת הפגיעה בערך המוגן מובילה למסקנה, כי אכן מדובר בפגיעה משמעותית מתמשכת ועמוקה בערך המוגן ועל כך אין חולק. קיים אינטרס ציבורי המטיל על מערכת אכיפת החוק חובה להילחם באלה החותרים תחת היציבות ופוגעים באימון הציבור הרחב. הנאשמת ניצלה את מעמדה ואת האימון שניתן בה על מנת להשיג את מבוקשה, והיא חזרה על מעשיה ביותר מהזדמנות אחת ובמקומות עבודה שונים.

32. מכאן לבחינת מדיניות הענישה הנוהגת; הרבה דיו נשפך באשר לסוגיה זו והרבה גזרי דין ניתנו באותו הקשר המצביעים על קשת רחבה של עונשים.

עיון בהוראות חוק העונשין מראה, כי העונש הקבוע בצידה של עבירת גניבה בידי עובד ציבור הינו 10 שנות מאסר; ובעבירת מרמה והפרת אימונים, 3 שנות מאסר ובאשר לעבירה של הלבנת הון, העונש הינו 10 שנות מאסר.

במסגרת ע"פ 281/82 אהרון אבו חצירא נ' מדינת ישראל וערעור שכנגד, פ"ד לז(3) 673, שם נאמר בזו הלשון:

"מקובל עלינו, כי אדם שהורשע בביצוע עבירות כגון גניבה בידי מורשה, גניבה על-ידי נאמן, גניבה על-ידי מנהל וגניבה מאת מעביד, וכן עבריין שחטא במעשי שחיתות בקבלת שלמונים או בנתינתם - אין לפטור את אלה מעונש מאסר בפועל. בעבירות אלה מתמצים ומשתלבים יחד גם שליחת יד ברכוש הזולת וגם מעילה באמון, אשר ניתן באנשים אלה על-ידי ציבור, שבטח ביושרם ובהגיונותם. בהיות עבירות מעין אלה שכיחות, ומשום שפגיעתן בציבור הרחב קשה במיוחד, סבר המחוקק בקבעו את העונש המרבי וקבע בית-משפט זה בהלכותיו, כי ראויים מעשים מעין אלה לעונש חמור ומוחשי, כדי שיהא בהם להתריע על התנהגות נפסדת זו ולהרתיע עבריינים בכוח מלהיגרר למעשי עבירה שכאלה. אין בידי בית המשפט, ששומה עליו לתרום את תרומתו להכחדת התופעות הללו, אמצעי הולם יותר מאשר ענישה ממשית ומוחשית, שמאסר בפועל בין מרכיביה."

במסגרת ת"פ (חיפה) 7162/08 מדינת ישראל נ' דניאל סיני (פורסם בנבו); שם, הודה הנאשם והורשע בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, מרמה והפרת אימונים ואיסור הלבנת הון; הנאשם הודה בהזדמנות ראשונה ואף השיב חלק מהכספים והתקבל בעניינו תסקיר חיובי. אולם בית המשפט, בהתחשב בחומרת העבירות בהן הורשע, גזר עליו, בין היתר, 3 שנות מאסר בפועל, שנה מאסר על תנאי וקנס כספי בסך 70,000 ₪.

ת"פ 29000-03-13 (מחוזי, חיפה) מדינת ישראל נגד יניב אוחנה (פורסם בנבו, ניתן ביום 30.12.13); הנאשם שם הורשע בביצוע עבירות של איסור הלבנת הון וגניבה בידי עובד ונידון לעונשים הבאים: מאסר בפועל לתקופה של 21 חודשים; מאסר על תנאי למשך 12 חודשים.

במסגרת גזר הדין שם, התייחס בית המשפט בין היתר לעבירת הלבנת ההון וקבע, כי לא בכדי עומד העונש הקבוע לעבירה זאת על 10 שנות מאסר או קנס פי 20 מקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, כאשר המדובר הוא בענישה כבדה ביותר הנעוצה בחומרה הרבה בתופעת הלבנת ההון וההשלכות השליליות הרבות

שקיימות בביצוע עבירה זו.

עוד נקבע באותו מקרה כי, סוג העבירות, חומרתן, ריבוי הפרטים בהן, זהות הנפגע כמעביד ומשך הזמן הארוך שבהן בוצעו, מצריכים ענישה אשר תשקף את הפגיעה באינטרסים המוגנים; כל זאת, על מנת למנוע ככל שניתן הישנות מעשים שכאלה הנעשים אך ורק בשל התאווה בדבר השגת כסף בדרכים קלות ולא חוקיות. באותו ענין, בהתחשב בנסיבות, נקבע מתחם עונש בטווח שבין 20-60 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 267/13 **מדינת ישראל נ' אשכול לוי** (פורסם בנבו); שם בית המשפט העליון החמיר ברכיב הענשתי של המאסר בפועל אשר הושת על הנאשם בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד וגניבה בידי עובד ציבור כך שירצה 20 חודשי מאסר בפועל (במקום 12 חודשים). באותו מקרה נקבע, כי יש לתת קדימות לאינטרס הציבורי על פני נסיבותיו האישיות של מי שהורשע בעבירות אלו. עוד צוין, כי לולא הנסיבות המקלות שהיו קיימות, באותו מקרה היה מקום להחמיר עם הנאשם עוד יותר כאשר הנסיבות המקלות התייחסו להיות המקרה בו הורשע מהווה אירוע אחד כנגד תקופת שירות ארוכה בשירות הציבורי, שיהיו לא מבוטל בהגשת כתב אישום ועוד נסיבות מקלות כפי שצוין באותו מקרה.

ת"פ 50787-07-12 (מחוזי; ירושלים) **מדינת ישראל נ' אורלי טל** (09.09.13); במסגרת תיק זה, הורשעה הנאשמת בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור ורישום כוזב במסמכי תאגיד, הנאשמת החזירה את מרבית סכום הגניבה, שיתפה פעולה עם רשויות האכיפה ושולבה בתהליך שיקומי ונידונה, למאסר לתקופה של 6 חודשים בעבודות שירות לצד מאסר מותנה. באותו עניין נקבע כי העונש הנוהג נע בין מאסר קצר לבין 12 חודשי מאסר; ובנסיבות התיק, כיוון שמדובר באירועים רבים, מתחם הענישה המשוקלל הינו בין 3 ל-12 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (ת"א) 40203/06 **מדינת ישראל נ' אלון פלג** (29.4.08); (אליו הפנתה הסניגורית); הנאשם שם הורשע בעבירות של מרמה והפרת אימונים, רישום כוזב במסמכי תאגיד, גניבה בידי עובד ציבור בגין מחיקת חובות ארנונה בשווי מאות אלפי שקלים לאנשים שחב להם כספים. באותו מקרה נקבע, כי העונש שראוי היה להטילו על הנאשם בנסיבות רגילות הוא עונש מאסר לתקופה משמעותית לריצוי מאחורי סורג ובריח. אולם, בהתחשב בעבר פלילי נקי, התמשכות ההליכים והמחיר האיש, המשפחתי והבריאותי ששילם, יש הצדקה לחרוג מרמת הענישה הראויה ולהסתפק בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות. על הנאשם הוטלו 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; זאת לצד עונשים נוספים.

ת"פ (ת"א) 40361/07 **מדינת ישראל נ' לוגאסי אורנה** (18.12.08); (אליו הפנתה הסניגורית) הנאשמת שם הורשעה על סמך הודאתה בביצוע עבירות של גניבה בידי עובד ציבור, מרמה והפרת אימונים. בית המשפט קבע, כי מדיניות הענישה מחייבת החמרה בעונשים. אולם, באותו תיק, מנה בית המשפט נסיבות מקלות המצדיקות חריגה מרמת הענישה הראויה והמקובלת, כגון; החזרת הכספים באופן מיידי, הודאה ונטילת אחריות, התמודדות עם נסיבות חיים קשות, מחלותיה של הנאשמת ושיתוף הפעולה עם גורמי הטיפול; כל אלה היטו את הכף לטובת העדפת האינטרס השיקומי. בסופו של יום, הוטל על הנאשמת עונש בן 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס וצו מבחן.

כך גם בת"פ (מחוזי; נצרת) 1012/07 **מדינת ישראל נ' עמוס מאיר** (28.10.08); שם הוטלו על הנאשם, שהורשע בעבירות של מרמה והפרת אימונים, גניבה בידי עובד ציבור וגניבה בידי מורשה, שישה חודשי מאסר אשר הומרו לעבודות שירות, לצד עונשים נלווים. בית המשפט הדגיש את חומרת העבירות והצורך בהרתעת הרבים ולצד זאת את הנסיבות האישיות אשר הטו את הכף לכיוון הענישה כפי שזו הושתה בסופו של יום.

מריכוז הפסיקה אליה הפנתה המאשימה, ניתן לראות, כי ככל וסכום הגניבה הינו גדול יותר, כך גם העונש חמור יותר. במקרים של גניבה בסכומים של עשרות אלפי שקלים ניתן לראות, כי הוטלו עונשים הנעים בין 8-12 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים. כך לדוגמה, בת"פ 8932-06-10 **מדינת ישראל נ' חדוה זכאי** (13.02.13) הוטל עונש של מאסר בפועל לתקופה 9 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסך 20,000 ₪ שם הנאשמת הורשעה בעבירה של גניבה בידי עובד. בית המשפט שם, קבע כי מתחם העונש נע בין מאסר קצר בפועל ועד מאסר ממושך. ערעור אשר הוגש לבית המשפט המחוזי נדחה (ע"פ 9205-04-13) וכך גם הערעור לבית המשפט העליון (רע"פ 5434/13).

33. השלב הבא בקביעת מתחם הענש ההולם, הוא בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט' לחוק); בהקשר זה יש לתת את הדעת לשיקולים הבאים: לחלק היחסי של הנאשמת בביצוע העבירה, לנזק שהיה צפוי להיגרם כתוצאה מביצוע העבירה, לנזק שנגרם בפועל וכן לנסיבות שהביאו לביצועה.

34. בענייננו, מעשיה של הנאשמת בוצעו בשיטתיות, לאחר תכנון מוקדם תוך ביצוע פעולות שיש בהן כדי להסוות את מעלליה. במעשיה, גרמה היא נזק לקופה הציבורית והקושי בגילוי העבירות היה בו כדי להנציח את מעשה הגניבה. ברור שהנאשמת היא המבצעת העיקרית והיחידה, וכי לא מדובר במעידה חד פעמית. הדברים אמורים במיוחד על רקע העובדה, כי המעשים בוצעו ביותר ממקום עבודה אחד. בבחינת הסיבות אשר הביאו את הנאשמת לביצוע העבירות, כפי העולה מתסקיר שירות המבחן, המעשים בוצעו על רקע מצוקה כלכלית אשר הושפעה גם ממצב נפשי וחברתי קשה ולא מתוך בצע כסף.

35. בהתחשב בכל האמור עד כה, פסיעה במתווה זה של התיקון לחוק העונשין, מלמדת, כי מתחם העונש ההולם בנסיבות תיק זה נע, ביחס לאישום הראשון, בין מספר חודשי מאסר ועד 30 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים וביחס לאישום השני, בין מספר חודשי מאסר ועד 18 חודשי מאסר.

העונש המתאים

36. השלב הבא הוא לקבוע את העונש המתאים לנאשמת וזאת בהתאם להוראות סעיף 40ג (ב) לחוק העונשין, על פי נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ולפי הנימוקים המנויים בסעיף 40יא לחוק העונשין.

השיקולים אותם יבחן בית המשפט בהקשר זה הינם: הפגיעה של העונש בנאשמת לרבות בשל גילה, פגיעה במשפחתה, הנזקים שנגרמו לה מביצוע העבירה וההרשעה, נטילת אחריות וחזרה למוטב, עבר פלילי קודם, מאמצים לתיקון תוצאות העבירה ופיצוי על הנזק שנגרם, נסיבות חיים קשות שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה, שאלת חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה וכן, שיתוף פעולה עם גורמי האכיפה.

37. ולעניינו; בבואנו לבחון את נסיבותיה של הנאשמת, עסקין בנאשמת בת 54, נעדרת כל עבר פלילי ומאז הסתבכותה בפרשה מושא הליך זה, לא נפתחו נגדה תיקים חדשים. מזה תקופה של 10 שנים עובדת היא למחייתה כמנהלת בחנות תכשיטים ב"גראס" וסביר להניח, כי כל עונש אשר יושת עליה יביא לפגיעה בה, בתעסוקתה, במשפחתה וביציבות חייה. בהקשר זה יש לציין, כפי שהדבר משתקף מהמלצת שירות המבחן, הוצגו מכתבי המלצה מהמנהלים. כתוצאה מביצוע העבירות, פוטרה הנאשמת מעבודתה הקודמת וכפי שצוין, במסגרת טיעוני הצדדים, הגורמים הרלוונטיים קיצצו בתשלומי הפנסיה שמגיעים לה בשל מעורבותה בעבירות דנן.

38. הנאשמת הודתה בביצוע העבירות המיוחסות לה, בשלב שלפני תחילת שמיעת עדים. הנאשמת הופנתה לשירות המבחן וכפי שדווח, היא שיתפה פעולה באופן מלא, הביעה חרטה הנשמעת כנה ואמיתית, שיתפה באשר להתרחשויות קשות מעברה ומארג חייה, חשפה נסיבות חיים קשות וביקשה להשתתף בהליך טיפולי שיהא בו כדי לסייע בידה וישקמה.

39. הנאשמת אף הופנתה, בהסכמתה, לפסיכיאטר אשר קבע, כי היא סובלת מהפרעת דיכאון וחרדה והלה ציין, כי נדרש טיפול תרופתי ומעקב פסיכיאטרי. ועוד, הופנתה היא לקבלת טיפול במרכז לסיוע לנפגעות תקיפה מינית. גם במסגרת שירות המבחן הביעה רצון ונכונות לקחת חלק בטיפול על מנת לייצב את מצבה הרגשי ולבחון לעומק את דפוסייה. היא אף החלה בהליך כזה ומשירות המבחן נמסר, כי הנאשמת מגויסת לטיפול ומביעה מוטיבציה גבוהה לשקם את עצמה.

40. כאמור, אין לחובתה של הנאשמת הרשעות קודמות ומאז מעורבותה בתיק זה, לא נפתחו נגדה תיקים חדשים. כן, הסיכון בדבר הישנות עבירות דומות אינו גבוה. נהפוך הוא, עניין לנו בנאשמת שהתחברה לחומרת מעשיה והתגייסה לתהליך טיפולי והסיכון להישנות ביצוע עבירות הינו נמוך.

41. גם לשאלת חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות ועד היום, יש לייחס משקל. עניין לנו בעבירות אשר בוצעו בשנים 2003 - 2005 כאשר כתב האישום הוגש 10 שנים לאחר מכן, בשנת 2015. אמנם מדובר בעבירות קשות לאיתור. אולם, עדיין, החקירה החלה עוד בשנת 2010 וכתב האישום הוגש בחלוף מספר שנים. המאשימה נעצה את הסיבות באשר לחלוף הזמן בחקירה אותה ניהלה באשר לתלונת הנאשמת בנוגע לעבירות מין שבוצעו כלפיה. כאן המקום לציין, כי עדיין נבצר מבינתי מה הצדקה קיימת באיחור כה ניכר בהגשת כתב האישום. לטעמי, חלף זמן רב, מעבר לסביר, מאז ביצוע העבירות ועד להגשת כתב האישום ו/או ליום זה.

42. על רקע כל המקובץ לעיל, דומני, כי יש למקם את העונש הראוי לנאשמת בגבול התחתון של מתחם העונש ואם נאמר, כי הגבול התחתון אינו מאפשר הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות, הרי השיקול של שיקום הנאשמת מתיר סטיה שכזו ממתחם העונש לקולה; להלן אסביר.

43. כאמור, הנאשמת החלה בתהליך שיקומי טיפולי וניכר כי היא מגויסת לטיפול ומביעה מוטיבציה גבוהה לשקם את עצמה. כפי שדווח, נסיבות חיים קשות ומצוקה כלכלית, היוו בסיס לביצוע העבירות. הדחק והמצוקה הכלכלית והנפשית הקשה בה היתה שרויה הנאשמת שנים ארוכות, הן בבית ילדותה, הן בבגרותה, בנישואיה הכושלים, והן במקום עבודתה, נתנו את אותותיהם והשפיעו על התנהגותה.

לסיכום

44. עבירות מהסוג בהן הורשעה הנאשמת הינן עבירות נפוצות, וקשות לגילוי ואין להקל ראש בחומרתן ורק ענישה הולמת ומתאימה יהא בה כדי להעביר מסר חד וברור שאין בתי המשפט משלימים עם סוג זה של עבירות.

45. יחד עם זאת, חומרת העבירה אינו שיקול יחיד ובלעדי המנחה את בית המשפט בבואו לחרוץ את גורלו של הנאשם העומד בפניו לדין. על כפות המאזניים, מונחים גם שיקולי שיקום, נסיבות אישיות ושיקולי צדק ועל בית המשפט לערוך את האיזון המתאים ביניהם. בענייננו, הנני סבור, נוכח נסיבותיה האישיות של הנאשמת, מאפייני אישיותה, צרכיה הטיפוליים והשיקומיים, הפנמת האיסור שבמעשיה, מצבה הנפשי וסיכויי שיקומה הכבירים, כי מן הראוי למקם את העונש ממש בגבול התחתון של המתחם.

46. **התוצאה היא אפוא, ונוכח מכלול האמור לעיל, בבחינת השיקולים לקולה ולצד השיקולים לחומרה, אני משית על הנאשמת את העונשים הבאים:**

1. אני גוזר על הנאשמת מאסר בפועל לתקופה של ששה חודשים אשר ירוצה בעבודות שירות בהתאם לחוות הדעת שהוגשה מאת הממונה על עבודות השירות.

עבודות השירות ירוצו באתר "יד לשריון", לטרון, בית שמש, החל מיום 22.01.17, בימים ובשעות אשר צוינו בחוות הדעת.

הנאשמת תתייצב בפני המפקח על עבודות השירות במשרדי הממונה על עבודות שירות, מפקדת מחוז מרכז לצורך קליטה והצבה בתאריך תחילת העבודה.

הוסבר לנאשמת, כי במידה ולא תתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות או במידה ולא תעמוד בתנאי

הפיקוח וביקורת הפתע הדבר יביא להפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי העונש במאסר של ממש.

2. מאסר על תנאי למשך 10 חודשים ואולם, הנאשמת לא תישא בעונש זה, אלא אם כן תעבור תוך תקופה של שלוש שנים מהיום על אחת מהעבירות בהן הורשעה (מלבד העבירה של שיבוש מהלכי משפט), ותורשע בה בתקופת התנאי או לאחריה.

3. מאסר על תנאי למשך 5 חודשים ואולם, הנאשמת לא תישא בעונש זה, אלא אם כן תעבור תוך תקופה של שנתיים מהיום, על עבירה של שיבוש מהלכי משפט ותורשע בה בתקופת התנאי או לאחריה.

4. אני דן את הנאשמת לקנס בסך 3,000 ₪ או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 6 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.1.17. אי עמידה בתשלום אחד תביא לפירעון מידי של כל הקנס.

5. הנאשמת תעמוד בפיקוח שירות המבחן למשך 24 חודשים מהיום. הנאשמת מוזהרת בזאת, כי במידה ולא תעמוד בתנאי המבחן ו/או בהוראות של גורמי הטיפול, יוחזר עניינה לדיון בבית המשפט ודינה ייגזר מחדש. על הנאשמת לשתף פעולה עם גורמי הטיפול, הן לצורך מעקבי והן לצורך טיפולי אם זה פרטני ואם זה קבוצתי.

הודע על זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתנה היום, י"ג חשוון תשע"ז, 14 נובמבר 2016, במעמד הצדדים.